

Body art a tělesnost v akčním umění

Charakteristické znaky akčního umění

- čin jako prostředek umělcova vyjádření
- časovost a procesualnost
- pomíjivost a neopakovatelnost
- nová kvalita vztahu umělce a diváka
- přímá interakce s divákem, veřejností
- obtížné uchopení uměleckým trhem

Body art a tělesnost v akčním umění

- užívání těla jako vlastního materiálu i prostředku umělecké tvorby (prožitek těla; působení v prostoru)
- užívání těla jako východiska (např. při práci s dalším médiem – kresba, koncept...)
- Intenzita prožitku, fyzická přítomnost – „tady a teď“

Východiska body artu

„Tělo je subjektem a objektem díla.“

(Willoughby Sharp, Avalanche, 1970)

Yves Klein, *Antropometrie* (kolem 1958)

Jackson
Pollock,
akční
malba
(40. léta)

Günter Brus,
Self-painting
series, (1964)

Günter Brus, *Bod zlomu*, (1970)

Hermann Nitsch, *122. action*, (2005)

Hermann Nitsch, *130. action*, (2010)

Východiska body artu

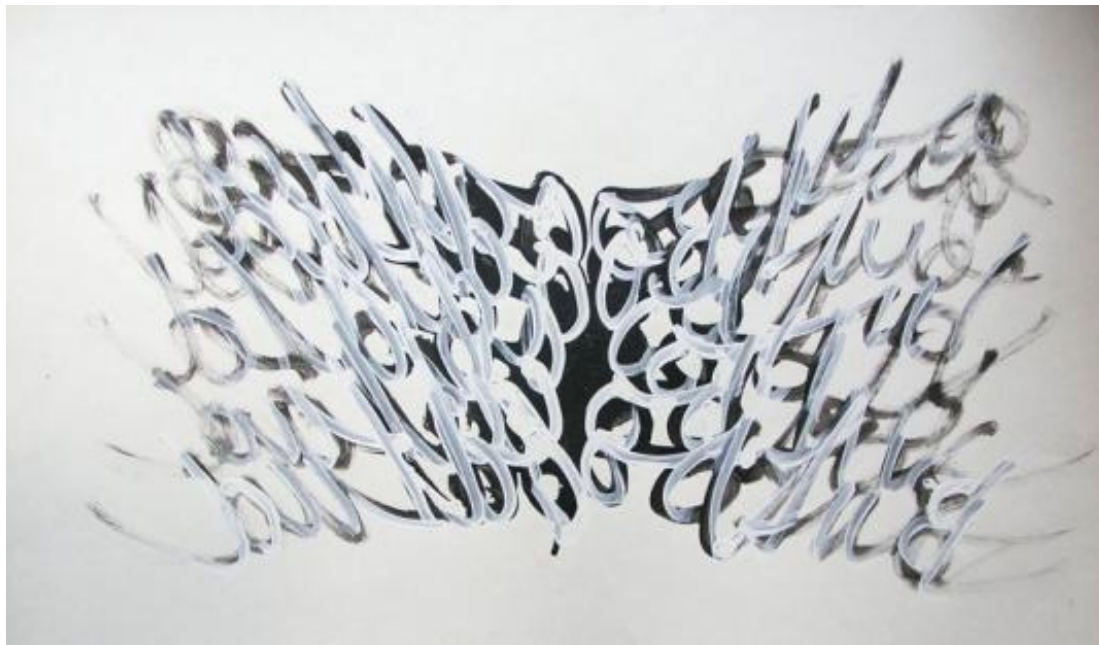
- 1) performance jako „akce“, vycházející z action painting (např. happeningy hnutí Fluxus)
- tyto akce napadaly tradiční dekorum, ale potvrzovaly heroické a často spektakulární gesto umělce
- 2) performance jako „úloha“ - širší rámec podstaty – protofeministická opozice vůči „mužskému“ světu umění, např. Judson Dance Theatre (např. Yvonne Rainer)
- 3) performance jako „rituál“ např. Josef Beyus, vídeňští akcionisté (Hermann Nitsch, Otto Mühl, Günter Brus, Rudolf Schwarzkogler)

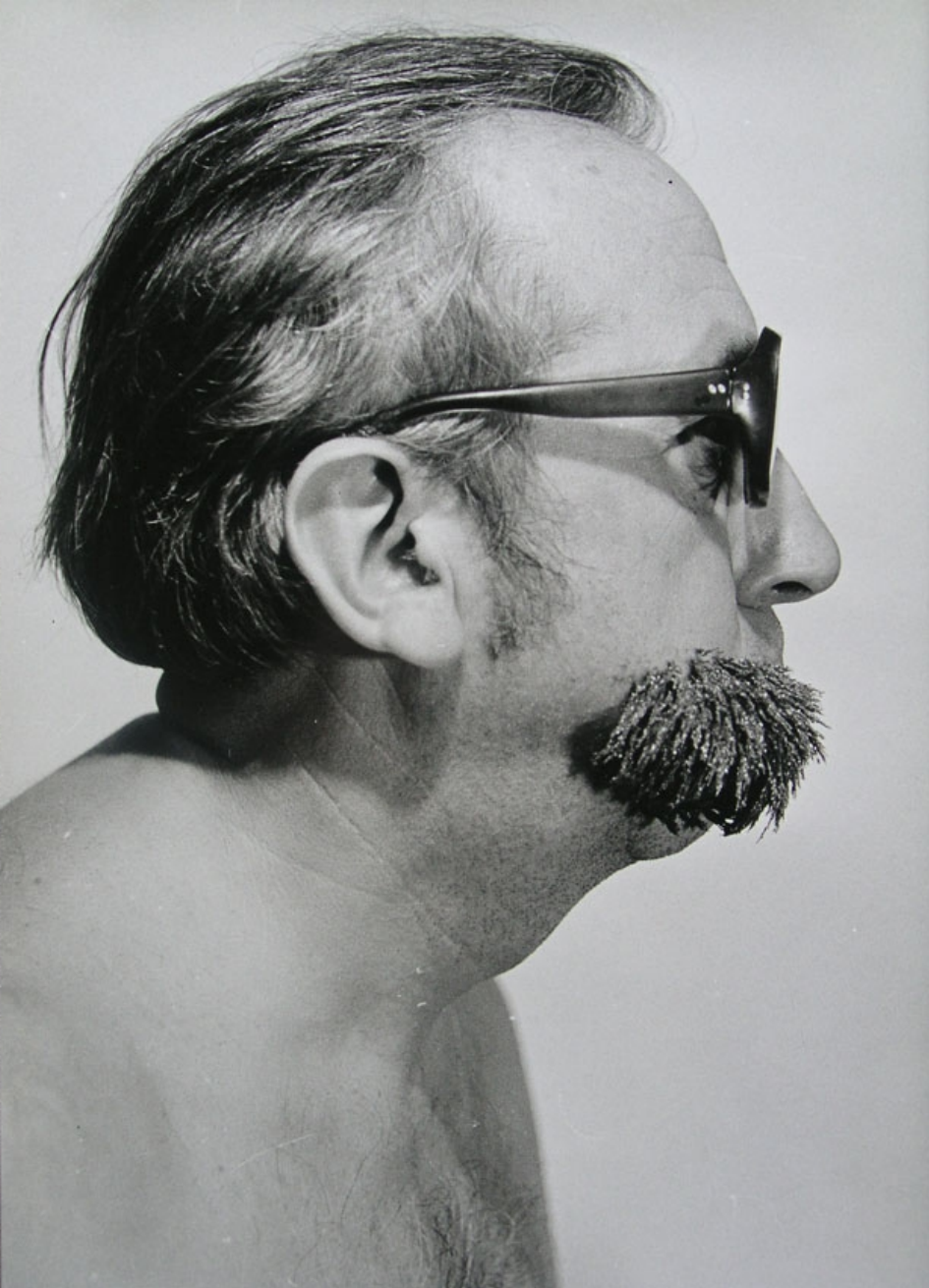
Yves Klein,
Skok do prázdna
(1960)

Dalibor Chatrný, kresba obouruč (od 80. let)

Dalibor Chatrný,
kresba obouřuč
(od 80. let)

Dalibor Chatrný, magnety a lidské tělo (1973)

Jiří Valoch, *Body poems* (70. léta)

Před Pokušením sv. Antonína od Grünewalda
spolkní pavouka

Před Rájem od Bosche
drž v ruce živou vlaštovku

Před Bouří od Giorgioneho
políb nejbližší půvabnou ženu a pokud možno ještě
téhož dne ji oplodni

Ladislav Novák, *Receptář* (1978)

JIŽ NIKDY

Nastup do tramvaje
nebo autobusu
a přesně si uvědom
chvění pod nohama
zvuky uvnitř i venku
život kolem
přítomnost druhých
vzpomeň kolikrát jsi tak jel
kam odkud s kým
hádej na co kdo myslí
čím je co prožil
co čte jaký měl sen
někde v paměti
udržuj dostatečný prostor

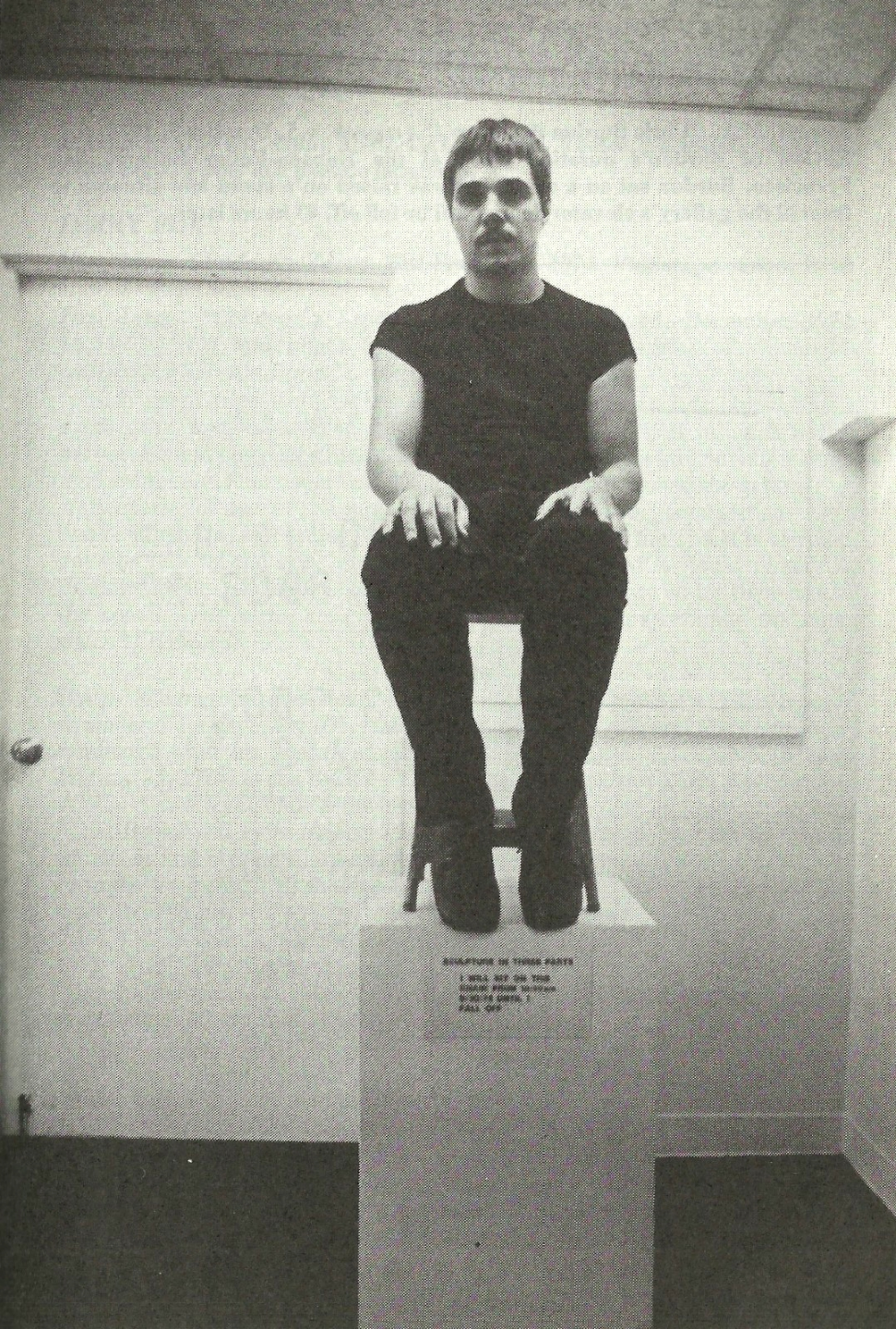
pro to

co bys chtěl aby tě potkalo
co tě znepokojuje
na co zapomínáš
a přitom stále naslouchej
volání myšlenky
co bys dělal
kdybys věděl
že se již nikdy nevrátíš domů

Tělo jako socha

Tomáš Ruller, *Prášení na konci chodby*, (1984)

Chris Burden,
*Sculpture in
three parts*
(1974)

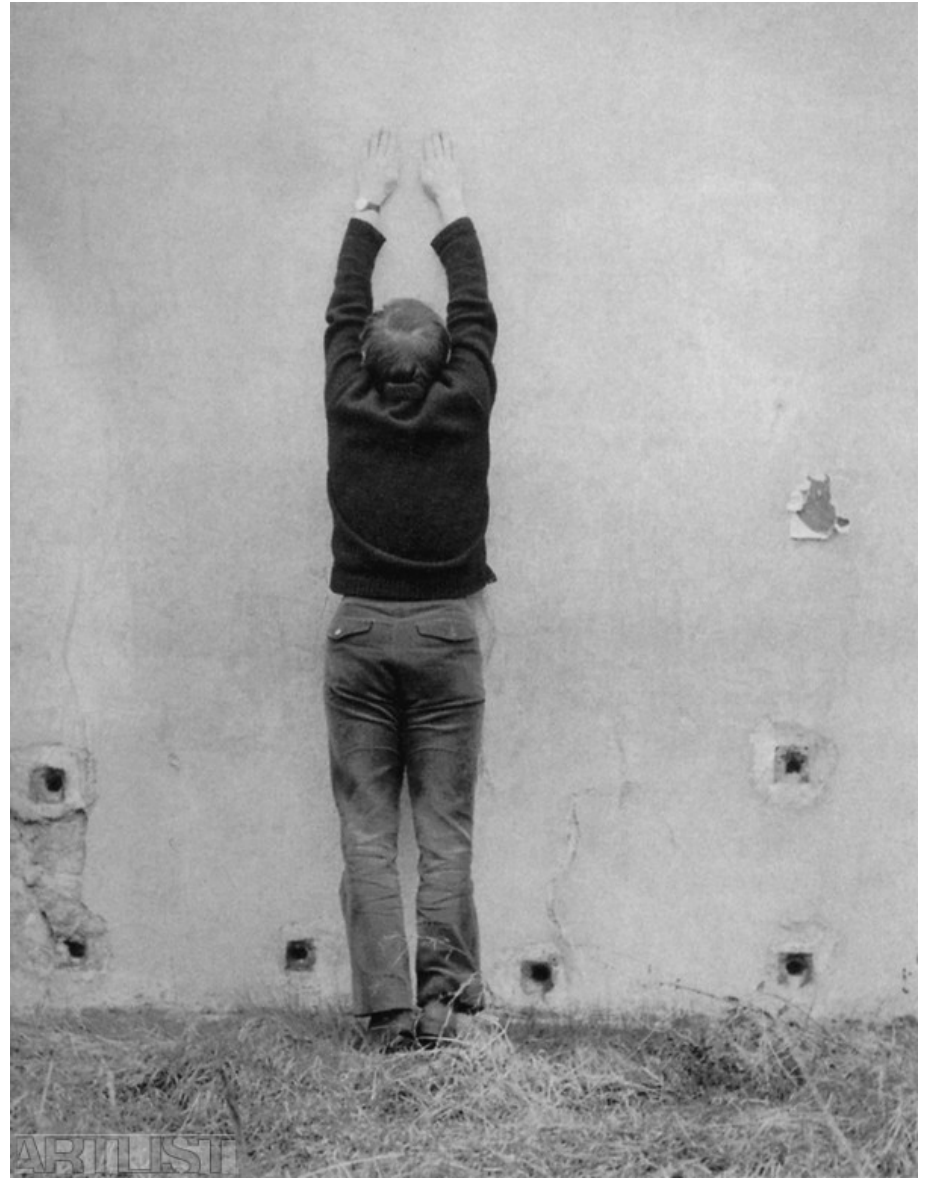
Tělo jako nástroj zkoumání světa

VALIE EXPORT, *Theseustempel (Stufen)*, (1982)

VALIE EXPORT, *Mahoniflöte* (1982)

Karel Miler, *Limity* (1973)

Karel Miler, *Kolmice* (1973)

Karel Miler, *Identifikace* (1973)

Interakce s přírodou

Petr Štembera, *Štěpování* (1975)

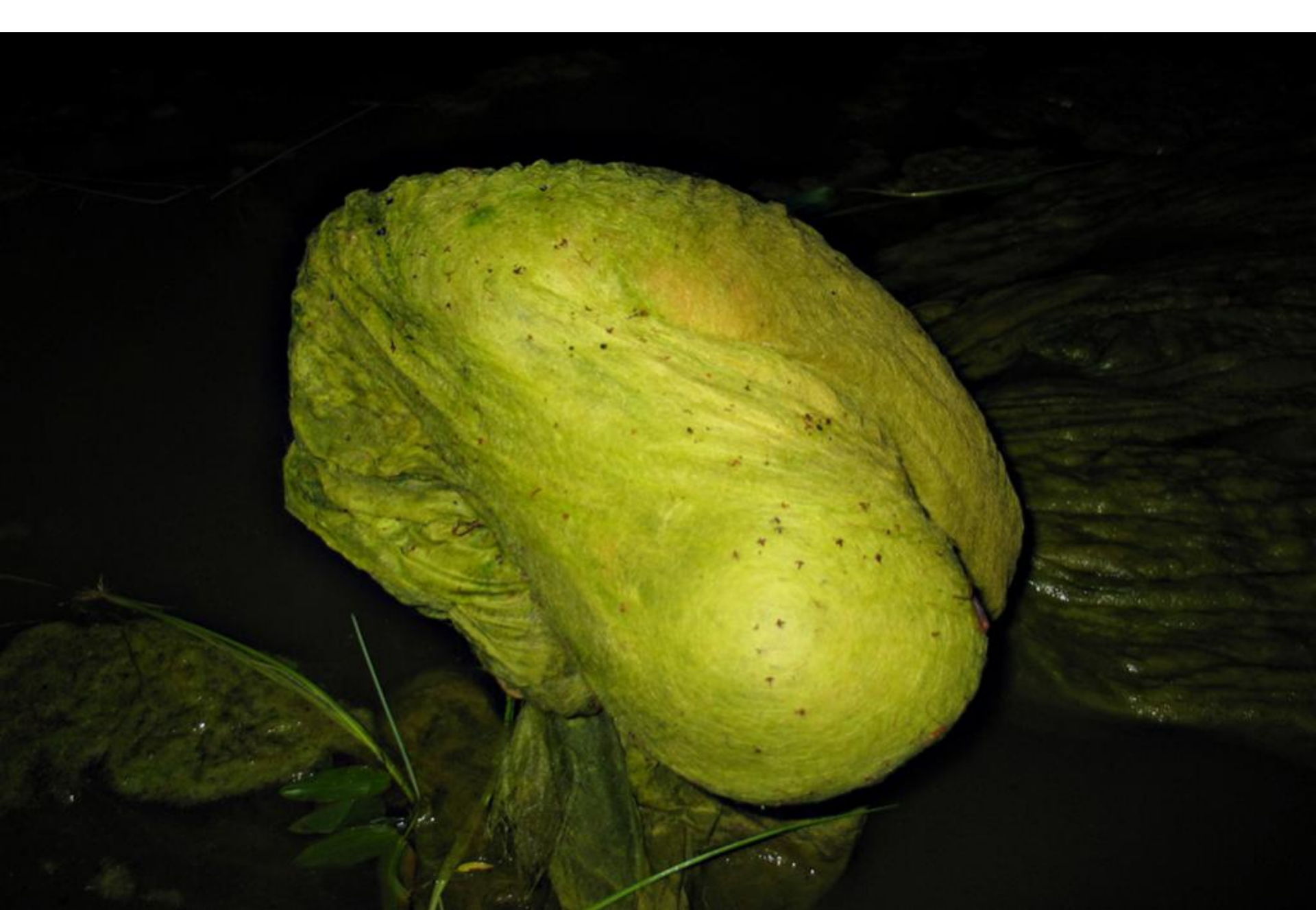

Miloš Šejn, *Tělo/Krajina* (1996)

Miloš Šejn,
Tělo/Krajina
(1996)

Miloš Šejn (2004)

Proměna těla, estetika a identita

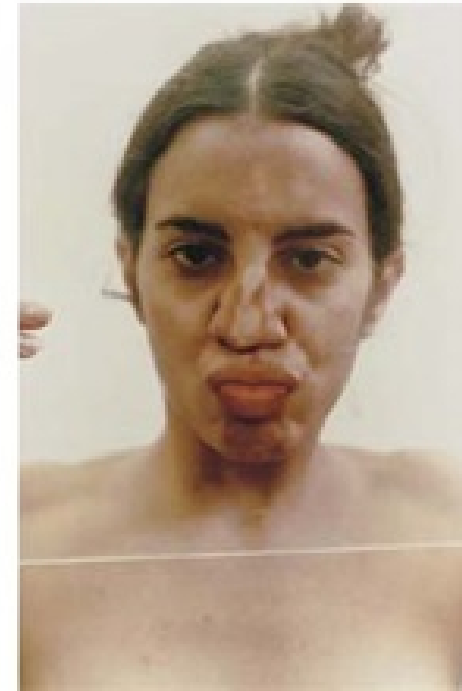
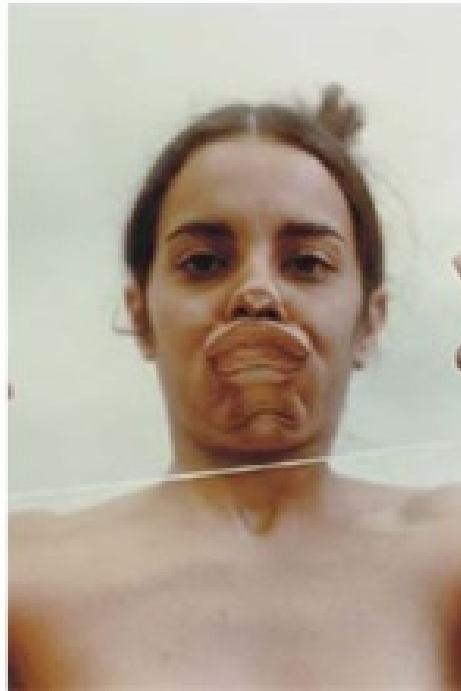
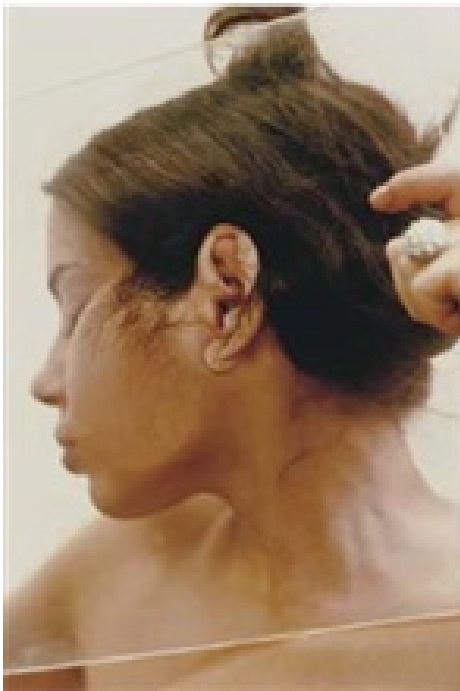
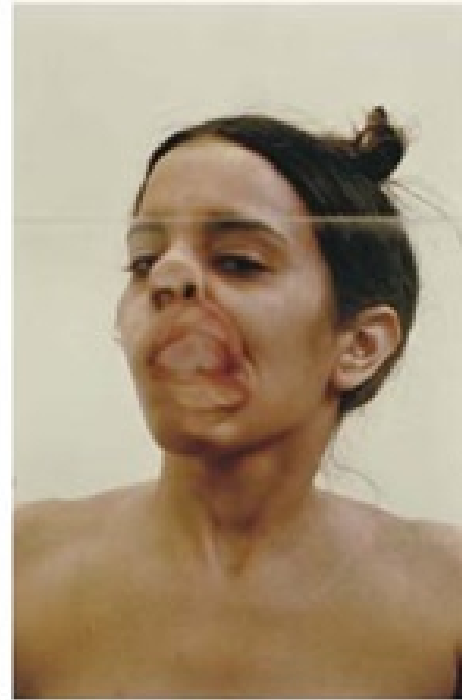
Tomáš Ruller, *Pakulení* (1987)

Tomáš Ruller, *Pakulení* (1987)

Tomáš Ruller,
Pakulení (1987)

Ana Mendieta,
Untitled
(6 works,
from the *Glass*
on Body
Imprints),
(1972)

Veronika Bromová, *Zemzoo* (1999)

Prožitok těla a jeho limity

Marina Abramović, *Freeing the body* (1976)

Marina Abramović, *Freeing the voice* (1976)

fat neck wrinkles dry breasts nipple stored

Marina Abramović, *Freeing the mind* (1976)

Jan Mlčoch, *Zavěšení – Velký spánek* (1974)

ARTIST

Jan Mlčoch, *Igelitový pytel* (1974)

Marina Abramović, Ulay, *Breathing in / Breathing out* (1977)

Interakce s divákem

Marina Abramović, *Rythm 0* (1974)

Marina
Abramović,
Rythm 0
(1974)

Marina Abramović, *Artist is present* (2010)

Marina
Abramović,
Artist is present
(2010)

Jiří Kovanda (1976)

VALIE EXPORT,
Tapp und Taskkino (1968)

Chris Burden, *Doomed* (1975)

Literatura

- MORGANOVÁ, Pavlína. *Akční umění*. Olomouc: Votobia, 1999, 269 s. ISBN 80-7198-351-9.
- MORGANOVÁ, Pavlína. *Procházka akční Prahou: akce, performance, happeningy 1949-1989*. Praha: VVP AVU, 2014, 495 s. ISBN 978-80-87108-54-3.
- REZEK, Petr. *Tělo, věc a skutečnost v umění šedesátých a sedmdesátých let. 2.*, rozš. vyd. Praha: Jan Placák - Ztichlá klika, 2010, 344 s. ISBN 978-80-903898-5-4. Dostupné z: <http://krameriusndktest.mzk.cz/search/handle/uuid:535220c0-4247-11e4-8113-005056827e52>.
- CHALUPECKÝ, Jindřich. *Na hranicích umění: několik příběhů*. Praha: Prostor, 1990, 158 s., obr. příl. ISBN 80-85190-06-0.
- <http://www.artlist.cz/>
- <http://www.ubu.com/film/index.html>